

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt III. De forma in processu servanda, quando Visitator procedit ex officio absque ulla denunciatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

cum omnibus circumstantijs, denunciator scribat, vel per se, vel per secretarium, cui in Religione, imò extra illam tanta fides adhiberi solet, & debet, ac si esset Notarius (hoc enim quasi jure gentium introductum est in omnibus ferè Religionibus) Tertius tamen esset si Provinciales, qui ex privilegio Pontificio possunt creare Notarios, (ut advertit Emmanuel Roder. tom. 2. quæst. Regular. q. 13. ar. 2, & 3.) suos Socios Notarios constituerent.

Dixi opus esse, ut in scriptis denunciatio fiat, quia cum denunciator sit etiam simul Testis, ut tenent M. Sotus, Navarrus, & P. Bannes, quos adducit & sequitur Emmanuel Rodericus ut supra art. 6. (ut plenius Tract. 2. cap. 9. annotavimus) faciatque semiplenam probationem, quæ sufficit, ut in delictis, quæ sunt contra commune bonum, vel contra particulare alicujus, juxta superius dicta; Visitator ad inquisitionem particularem, vel ad interrogandum Reum procedat forma inferius præscribenda.

§. Secundus.

Formula denunciationis in visitatione servanda.

IN nomine Domini Nostri Jesu Christi Amen. Cum in Conventu N. Die ^{Mense} Anno ^{impositum fuisse à nobis initio nostræ visitationis præceptum generale de culpa, & defectibus aliorum, nobis sincere, & juridicè detegendum, comparuit coram nobis Pater N. ab N. ejusdem Monasterij conventuali Sacerdos, annorum N. qui prestato juramento de veritate dicenda, affirmavit, gloria Dei ductus, & zelo Religionis, se sive Patrem N. ab N. esse propriarium, & accipere, retinere, expendere, sive donare pecunias in magna quantitate, sine ulla Superioris licentia: vel habere familiaritatem suspectam, vel scandalosam cum tali femina, ac propterea eum denunciare, ut juridicè secundum culpa qualitatem puniatur. In quorum fidem prædictum testimonium propria manu, coram Patre N. Visitatore, & N. Secretario subscripsit, eodem die, & anno quo supra.}

Pater N. Provincialis sive Visitator. Fr. N. ab. N.

Pater N. Secretarius.

§. Tertius.

Formula servanda, quando Visitator procedit per viam denunciationis.

DEnunciatio, ut sæpe in superioribus annotavimus, nihil aliud est, quam delatio alicujus criminis apud Judicem competentem ad poenam vel correctionem inferendam delinquenti, ut notat Navarrus, Cap. Novis. de Judicijs, notabili 5. num. 2. & tunc quando præcedit ista juridica denunciatio, tenetur Visitator ad specialem inquisitionem descendere, sive hæc denunciatio descendat ex visitatione generali, sive

Ibom. à Jesu. Oper. Tom. 1.

ex alio capite, sive demum Visitator procedat ex merito officio, ut inferius exponemus.

Quando igitur via denunciationis proceditur, sic etiam processus poterit incipere. Coram nobis Patre N. Provinciali, sive Visitatore comparuit frater N. & in modum denunciationis sequentia hu verbu exposuit.

In nomine Domini Amen. Ego frater N. coram vobis Rever. Pater Provincialis per modum denunciationis expono, qualiter frater N. & cætera ut supra. Quæ quidem denunciatio non animo maligno sed bono Religionis zelo, ut per vos, qui es communis Prælatus noster, & pater, provideatur scandalo orto inter fratres, & demum bono Religionis nostre consulatis, ne ceteri similia deinceps committere audeant. Datum in nostro Conventu N. Die ^{Mense} Anno

Aliud exemplar.

Coram nobis P. N. comparuit Fr. noster N. ab N. qui per modum denunciationis exposuit, quod cum hu præteritis diebus esset in domo quarundam secularium, in tali loco, intellexit ab eis cum gravi cordis sui angore, quod ipsi non parum fuerint scandalizati, ex admodum frequenti atque domestica familiaritate fratru N. nostri Ordinis, cum tali muliere, quæ est mala conditionis, & fama. Quare ego frater N. ab N. zelo Dei ductus, & anime illius fratris nostri, & honoris Religionis, ac primum ad honorem Dei desiro ac denuncio vobis factum istud, quo si providere possitis, eo meliori modo, quò noveritis expedire, provideatis. mecum erat frater N. ab N. qui & ipse omnia audivit. Datum in conventu nostro die ^{Mense} Anno

Postea ab illo inquirat Visitator, an sint alij Testes, & de scientia, & de alijs circumstantijs, juxta ea, quæ inferius dicentur, in capite de Testibus examinandis, & postea legatur ejus depositio, & notetur in processu. Hac denunciatione præmissa Visitator procedere debet ad examen Testium juxta præscriptam formam infra.

Restabat in hoc capite aperire viam de modo procedendi per viam accusationis, sed quis nostri munus est, accusationes omnes à Religionum finibus longius relegare utpotè Regularium puritati, & sinceritati omnino contraria: tum quia nulla causa inveniri potest, cui non possit per viam denunciationis provideri. Ideò abstinendum duximus à modo & stylo formandi processum per viam accusationis.

C A P V T III.

De forma in processu servanda, quando Visitator procedit ex officio absque ulla denunciatione.

DUplex est inquisitio: una generalis, quando Prælatus initio suæ visitationis imponunt præceptum formale, ut ea quæ sunt in illo Conventu correctione digna, ei manifestentur, de qua jam diximus. Altera specialis, quando præcedente noticia

Quatuorplex inquisitio.

PPP 2

de

de aliquo singulari delicto, & persona delinquente, præmissa semiplena probatione, aut infamia, Visitator procedit ad specialem inquisitionem faciendam, secundum formam præscriptam in cap. præcedenti. Alia est inquisitio, quæ etiam specialis dici potest, cum crimen perpetratum est notorium, & criminolus occultus: tunc enim tenetur Prælatus inquirere generatim malefactorum; non tamen speciatim an Petrus, vel Joannes tale crimen commiserint, nisi infamia, indicia, aut semiplena probatio præcedat, ut laudis in cap. de inquisitione superius annotavimus.

Hanc inquisitionem debet præcedere evidentia facti: factum autem, siue delictum potest esse, aut permanens, aut transiens: facti permanentis delicta dicuntur, quorum vestigium sensibile post illa commissa manent, ut in homicidio, stupro, incendio, percussione, si in illa cicatrix relinquatur, vel vulnus, aut in furto cum fractura &c. transiens facti dicuntur illa delicta, quorum nullum post ipsa perpetrata sensibile, aut visibile vestigium manet, ut conviciis, blasphemia, siue alia injuria, siue fornicationes, percussio absque signo relicto, aut furtum sine fractura, &c.

Visitatori igitur in primis constare debet de corpore delicti, siue id fiat per denunciationem juridicam, siue per inquisitionem, quæ oritur vel à notorietate facti, vel ab infamia, vel ab indicij violentiis, aded ut nullus Visitator possit processum contra aliquem sibi subditum formare, nisi juridicè fuerit denunciatus, aut legitimo modo infamatus, aut indiciatas, aut demum in fragranti crimine notorio deprehensus.

Quando Prælatus, vel Visitator volens facere inquisitionem de delicto notorio, & non inventantur nec indicia, nec infamia, nec semiplena probatio contra delinquentem, debet hac forma procedere.

Die   Mense   Anno

Cum pervenisset ad nostram, vel aures R. P. Provincialis, vel Visitatoris publicam quendam famam deferente in Conventu N. tale delictum scandalosum fuisse patratum, & attendentes delictum in Dei offensam, & in salutem Religionis cedere ex debito officij visum est, juridicas informationes capere à fide dignis, qui possent veritatem patefacere, & ideo decrevimus forma debita, & juridica Testes examinare.

Post hæc procedendum est ad examen Testium hac vel simili forma.

CAPVT IV.

Forma examinis Testium circa delictum notorium.

Eodem die, & anno R. P. Visitator considerans, quod tale, tamque grave delictum in tali Monasterio commissum, sine maxima Dei, & proximi offensione tolerari nequeat, processit ad Testium examen, pro investigando delinquenti; Quare eodem die vocatus P. N. ab N. coram eodem P. Visitatore existente in eodem loco, & in primis præmisso juramento vel præcepto formali, interrogatus fuit an sciat, tale delictum patratum in illo Conventu fuisse,

Et si res, ondeat se scire. Secundo interrogatur quomodo id fiat? Obicit at tali tempore, ac tali hora, quando delictum fuit commissum, & quem credat illud commississe, ut ut serio referat, quidquid scit de hujusmodi re, vel factis, &c.

Omnia notentur, & animadvertatur exprimentur omnia necessaria, & circumstantiæ, scilicet delictum, delinquens, complices, locus delicti, tempus præsum, quando commissum, occasio, siue causa, toties & quoties, Testes qui fuerint presentes, aut de visu, aut de auditu, & alia similia: si vero Testes, se ignorare affirmet, imposito præcepto de servando silentio, & obtemperata ejus subscriptione dimittatur, vocenturque alij Testes, donec Reus detegatur, siue do nec indicia sufficientia contra aliquem vel aliquos inventantur, invento Reo juridicè procedat, examinando Testes, donec per plenam probationem convincatur.

CAPVT V.

Alia forma examinandi Testes circa factam denunciationem contra aliquem delinquentem.

Diximus præcedenti capite, qua ratione Testes sint examinandi à Visitatore, quando patratum est aliquod notorium delictum, delinquens vero est occultus, nunc præscribere oportet modum & formam examinandi testes circa delictum alicui particulari personæ per denunciationem imputatum, præmissa enim juridica denunciatione (ut supra diximus) tenetur Visitator ad inquisitionem specialem, hoc est ad Testium examen devenire.

Antequam igitur Visitator ad Testium examen descendat, oportet ante interrogationes præscribere modum ac formam, ex qua constare aliquo modo possit de delinquente, & de delicto commisso, & de causis quibus movetur ad inquisitionem faciendam, ut sic clarius constare possit, se non leviter, aut minus juridicè Testes interrogare, quod non incongruè sequenti forma, vel alia simili exprimere poterit.

Die   Mense   Anno

Cum pervenisset ad nostram nostram, publica quadam infamia deferente, vel legitima denunciatione per Testem omni exceptione majorem, Patrem N. ab N. Procuratorem hujus Monasterij bona, sine legitimo Superioris consensu remere dissipasse, tum donationibus à se suis consanguineis factis, tum non modicam pecuniarum summam in convivij & potationibus insumpsisse, nec non aliquibus Religiosis suis amicis, & etiam alijs secularibus exhibuisse, cum ad Dei gloriam, & ad disciplinam Religionis conservandam necessarium sit, ut similia delicta impunita non remaneant, ac ex debito nostri Officij tenemur ad debitam inquisitionem talium delictorum plenius faciendam, præcipimus in virtute Spiritus Sancti, & sanctæ Obedientiæ, & sub præcepto formali omnibus Religiosis juxta tenorem sequentis interrogatorii examinandis, ut veritatem, postposito omni odio, vel amore, aliave passione sincerè deponant.

Poterit tamen Interrogatorium majoria claritatis gratia in aliquos articulos, siue Interrogationes dividi, quibus tota series facti comprehenda-